

Mögöttünk van ez a különös karácsony, túl vagyunk az ünnepi ételeken, az ajándékokon. Talán máshogy, de mégis volt karácsony. A maga módján, de mégis volt ünnep. De mi van előttünk? Mit várunk az elkövetkező napoktól, hetektől? Mintha egy különös árnyék borulna szívünkre. Mintha nem tudnánk felszabadultan előre nézni. Mögöttünk van ugyan a karácsony, de mintha annak fénye máris tompulna és nem lenne elég erős arra, bevilágítsa az előttünk levő utat.

Az Úr, most az első karácsony utáni történések által készíti fel szívünket arra, hogy hogyan tekintsünk előre és hogyan legyünk jelen az előttünk álló időszakban. Három ponton kísérjük végig az Ige történéseit. Először rá fogunk tekinteni, hogy már élete kezdetén milyen sötétség vette körbe a világ Világosságát. Majd megnézzük, hogy Isten gondviselő kegyelme, hogyan volt jelen ebben a sötétségben a szülők jelenléte, az előzetesen kapott ajándékok és az ígéretek beteljesülése által. Végül körbejárjuk, hogy az egyiptomi menekülés története által, Isten hogyan szeretné erősíteni szívünket az előttünk álló időszakra nézve.

Először tehát rátekinünk a Világosságra ráboruló sötétségre. Ehhez lépünk kicsit vissza az ünnep fényébe. Tegnap hallottuk, hogy Jézus Szentlélektől való fogantatását hogyan simítja el Isten József szívében, hogyan beszél vele álom által arról, hogy kicsoda lesz a születendő gyermek. A történet folytatását jól ismerjük a Bibliából: megszületik a Megváltó, angyalok hirdetik énekkel az örömhírt és a menyecék után, megérkeznek a földiek is az ünneplésbe. Útnak indultak a legelőről a pásztorok, hogy hódoljanak Isten Fia előtt, majd a napkeleti bölcsek is kifejezik tiszteletüket az újszülött elé tett drága ajándékokkal. Találkozik a menny és a föld öröme, ünnepe.

Felolvasott igeszakaszunk azonban, egy tollvonással felülírja az ünnepi hangulatot: József álmod lát, azonnal útnak kell indulniuk Heródes gyilkos haragja elől. Mintha csak az előbb léptek volna ki a bölcsek az istálló ajtaján. Még minden olyan idilli, most lenne itt az ideje a megnyugvásnak: hiszen hosszas út és szálláshely keresgélés után, még csak most született meg Jézus. Menyeci és földi bizonyítékok erősítik Isten-Fiúságának tényét. Jöhetne a pihenés, a regenerálódás, fellélegzés ideje. Ehelyett nemhogy nem fellélegzés, inkább egy örült hajsza kezdődik: az álom után József szélsőben összekapja családját és indul az ismeretlenbe. Nem wellness üdülés következik a fáradságos népszámlálás viszontagságai után, hanem vesszőfutás az életért. Jézus élete kezdetén menekült lesz egy idegen országban, teljes kiszolgáltatottságban a családjával együtt. A földre érkező Megmentőt, most menteni kell Heródes féltékeny, uralmát mindenáron bebiztosító vérengzése elől.

Amit itt olvasunk Heródesről, az teljesen beleillik a kegyetlen fejedelem jellemképébe. Nemcsak újszülötteket gyilkolt, hanem saját családtagjai közül is kivégeztetett némelyeket. A történések mögé nézve, azonban azt is mondhatjuk, hogy amikor Isten csodálatos erővel egyengeti az üdvösség útját az emberiség történetében, akkor a Sátán is összeszedi minden erejét, és felfegyverkezik Isten szabadító cselekvése ellen. Ennek lesz eszköze Heródes, aki által a Diabolos is ünnepet ülhet a maga sötét eszközeivel és gyönyörködhet abban, ahogyan szétdobál, ahogyan élteket olt ki.

Micsoda sötétség borul a mennyből érkezett Világosság köré! Szinte vágni lehet az üdvtörténet lassan kibomló valósága körül a sötétséget!

Hol van Isten? Isten benne van a sötétségben! Bár az Atya megengedte azt, ami történik, de nem maradt kívülálló, hanem végig jelen volt bennük. Nézzük meg a második ponton, hogy ebben a félelemekkel, bizonytalanságokkal teli időben, hogyan volt jelen Isten kegyelme a szülein, az ajándékokon és az ígéretek beteljesülésén keresztül. Először is Isten gondviselő kegyelmének eszközei Jézus életében a szülei. Rájuk bízta, őket használja eszközül arra, hogy Fiát biztonságba helyezze. A képzőművészetben több festőt is megihletett az egyiptomi menekülés története. Megfestette a viszontagságos utat Rembrandt és Caravaggio is. Ez utóbbi képen azt látjuk, ahogy Mária átöleli alvó kisfiát, a kép bal sarkában egy sasszárny jelenik meg, utalva arra, hogyan óvja, félti az édesanya szeretete az újszülött gyermeket. Mária és József Isten választott eszközei voltak Jézus életében. Különösen is kiemelkedik itt előttünk József szerepe: ahogy nem kérdez vissza, nem bizonytalankodik, hanem azonnal cselekszik, megteszi azt, amit Isten üzen neki az álom által. Nem hiába mondja az Ige Józsefről, hogy igaz ember volt, aki saját akaratát, szívének szándékát alárendelte a Mindenható akaratának és szándékának. Isten sötétségen átszűrődő kegyelme tehát egyrészt jelen van a szülők gondoskodásán keresztül.

Másrészt azonban megnyilvánul a mindennapi szükségek betöltésében. Erről ugyan nem olvasunk az Igében, de az egyik írásmagyarázó megemlíti, hogy nagy valószínűséggel Jézus és családja legalább három és fél évig tartózkodhatott Egyiptomban. Felmerül a kérdés, hogy a tovább tartó utazás, az ott tartózkodás költségeit miből fedezte a szűkös anyagiak között élő család. Még akkor is, ha mint ács olykor alkalmi munkához juthatott, abból az utazás, a szállás, az étkezés költségeire még a legszerényebb életmód mellett sem futhatta. Az ilyen hosszú tartózkodás jelentős pénztartalékokat igényelt, amivel egy szegény zsidó család aligha rendelkezhetett. Kézenfekvőnek tartja az írásmagyarázó azt a kopt elképzelést, hogy a szent család a három napkeleti bölcs értékes ajándékaiból fedezhette a költségeit. Még ha nem is tudjuk pontosan, hogy mindez valójában így történt-e, de afelől bizonyosak lehetünk, hogy Isten ott volt a családdal Egyiptomban, és gondoskodott – sőt, ha úgy volt, ahogy a koptok gondolják jó előre gondoskodott – nemcsak arról, hogy útközben ne essenek rablók kezébe és ne támadja meg őket vadállat, hanem arról is, hogy minden szükségük be legyen töltve.

És van egy harmadik szál is, ahol kiviláglik a megélt sötétben Isten valóságos kegyelme. Ez pedig az ígéretek beteljesülése. Mert miközben a mindennapi történések szintjén olyan, mintha teljes győzelemre készülne a Szétdobáló, közben Isten beleszövi a sötétségbe az üdvtörténet aranyszálait. Fiának életútjának ezt a részét tudatosan illeszti be tervébe. Nem véletlenek sorozatával állunk szemben, amikor a történéseket nézzük, hanem isteni tervszerűséggel. Három helyen is utal Máté arra, hogy az egyiptomi menekülés, majd a hazatérés, tulajdonképpen egy-egy ószövetségi prófécia beteljesedései. Isten háromszoros ígéretet beteljesítő ámen-je van jelen a történések menetében. Ő az, aki az ember figyelmét a személyes történetről a nagy történetre kívánja emelni. Ő a bűneset óta azon fáradozik, hogy helyreállítsa az összetört világ, összetört kapcsolatait. Hogy mindaz, amit az Ellenség, a Sátán ellopott az embertől, mind az Isten-kapcsolatára, mind pedig az ember-kapcsolatára nézve, azt Jézusban visszaadja számára! A három ígéret beteljesítésével Isten fel akarja nyitni népe szívét és szemét: Ő az, aki elhossa a szabadítást, Ő az, aki megvigasztal és Ő az, aki ezt, az Ő Szentje által viszi véghez.

Nézzük meg közelebbről itt a második ponton belül, hogy melyek azok az ígéretek, melyeket Isten beteljesít. Három ószövetségi prófécia teljesedett be a történetekben.

Isten hűséges és gyengéd szeretetének gyönyörű leírását olvashatjuk Hóseás könyvében. Kicsit talán olyan ez, mint egy szerelmeslevél, amit Isten írt a népnek: „emberi kötelékkel vontam őket, a szeretet kötelékével. Úgy bántam velük, mint amikor valaki arcához emeli gyermekét: jóságosan enni adtam neki”. Betekintést nyerünk a népe miatt szenvedő Isten szívébe, aki ugyan mindent megtesz azért, hogy népe szeresse, de azok „megrögzötten elfordulnak tőle”. Bár bűne miatt megérdemelné a nép a teljes elvettetést, de Isten szíve szánalomra indul, mint a reménytelen szerelmes szíve, aki újra és újra megbocsát. Ahogyan Isten egykor ezt a kemény nyakú népet, fiává fogadta, majd kimentette az egyiptomi rabságból, úgy hozza el neki most Egyiptomból a szabadító Krisztust. Csak ezzel a szabadítással teljesedik be a próféta szava végleg. És történik meg tulajdonképpen egy fordított Exodus: amíg Isten a tízcsapással Izraelt kihozta a halálból életre, most – mintegy a kereszthalál előképeként - beküldi Fiát a halál földjére, hogy ott életet és szabadítást munkáljon. Isten tehát szabadító Úrként teljesíti be a hóseási ígéretet.

A jeremiási próféciaiban pedig, mint vigasztaló van előttünk. Amikor Izrael fiait a babiloni fogságba elhurcolták, a Jeruzsálemtől nyolc kilométerre fekvő Rámában gyűltek össze. Ott, ahol a bibliai hagyomány szerint meghalt Ráhel. Az adott igehelyen, a sírás leírása után, azt mondja Isten népének, hogy hagyja abba a sírást, mert a fogságba elvittek vissza fognak térni. Ez az ígélet teljesedik ki Jézus eljövételével. Hiszen a nép visszatért a fogságból, de a prófécia Jézusban találja meg végső és teljes értelmét: Ő örökre kiszabadítja népét a bűn hatalmából, levágja övéiről a halál köteleit.

A harmadik ígélet pedig, majd akkor teljesedik be, amikor József visszatér Egyiptomból családjával. Heródes halála vetett véget az egyiptomi tartózkodásnak. Hazamehetnek „Izrael földjére”. Józsefet emberi gondolatai valószínűleg Betlehembe vitték volna, de Betlehem Archelaosz fennhatósága alá tartozik, tőle pedig, mint Heródes utódjától, joggal tart József. Másfelől életét Betlehemben is újra kellene kezdenie, mint bárhol másutt. Isten ismét útbaigazítja Józsefet: álmában kijelenti neki, hogy nem Betlehem, hanem a galileai Názáret nevét kívánja örökre kapcsolatba hozni a Megváltó nevével. Ezáltal teljesedik be, amit a próféták jövendöltek, hogy „Názáretinek fogják őt nevezni.” Hogy melyik lehet, ennek a prófécianak a pontos helye, azzal kapcsolatban sok a bizonytalanság. Legtöbb íráskutató két forrást említ: a Bír 13,5.7-et és az Ézsaiás 11,1-et. A nazoreus kifejezés egyrészt összecseng a názír „Istennek szentelt életű férfi” kifejezéssel, szorosán kapcsolódva Sámsonhoz, aki mint Istennek szentelt férfi, népe szabadítójává lesz az elnyomó népekkel szemben. Az Ézs 11,1-ben pedig, a necär a „vesszőszál”-ra is utalhat: a Messiásra, aki Isai törzsökéről kihajtó vesszőszál. Az, hogy Jézus názáreti lesz, szintén nem a történetek véletlen sorozata, hanem az üdvterv része! A sötétségen átszűrődő isteni kegyelem része, hogy Fia neve és az előtte álló jelző is üzenet népének: az Istennek szentelt, Isai törzséből kihajtott vesszőszál megszabadít!

Hogyan volt jelen a sötétségben az isteni kegyelem az ígéreteinek beteljesítése által? Úgyhogy, ezáltal bepillantást engedett a földi történetek felett zajló mennyei történetekbe: választotta által, Ő szabadítást, vigasztalást munkál népe, majd az egész emberiség életében.

Kálvin így fogalmazza meg a szuverén Isten, szuverén módon való munkáját: „Isten úgy igazgatta a dolgokat Fia megszabadításakor, hogy adott ugyan jeleket mennyei hatalmából, de mégsem nyilvánította ki annyira teljesen, hogy ne maradt volna mégis elrejtve az erőtlenség látszata alatt; ugyanis még nem érett meg az idő Krisztus nyilvánvaló megdicsőülésére... Ebből azt is megtapasztalhatjuk, hogy Isten nem mindig egyféleképpen oltalmazza övéit, hanem erejét egyszer hatalmasan nyilvánítja ki, máskor pedig sötét lepellel vagy árnyékkal fedi le, és csak szikrákat villant fel belőle”.

Ezt láttuk az egyiptomi menekülés részleteiben: a világ Világosságára sötétség leple borul, de felvillantja a sötétben hatalmának szikráit abban, ahogyan oltalmazza Fiát szülei által, jelen van gondviselésében és ígéreteinek beteljesítésével bepillantást enged a világot átölelő mennyei tervébe.

Végül a harmadik pontban nézzük meg, hogy hogyan szeretné erősíteni szívünket az Ige által Isten, ahogyan Ő jelen van a sötétségben, ahogyan embereket használ munkájában,

Először is úgy, hogy engedjük, hogy látásmódunkat és szívünket formálja a történet által Isten. Ahogyan az első karácsony után, nem a wellness üdülés következett, valószínű a járványhelyzet miatt, a mi életünk sem oda tér vissza, ahonnan tavasszal kilépett a megszokott medréből. Ahogyan azonban akkor és ott a sötétségben jelen volt Isten, úgy itt és most is számíthatunk arra, hogy velünk lesz minden nehézségünkben, legyen az akár lelki, akár anyagi eredetű. Isten nem úgy hozta el a Szabadítót, hogy Fia ne lépett volna bele abba, amiből népét meg akarta szabadítani. Jézus tudta, hogy milyen a menekülés, az életért való küzdelem, a bizonytalanság, a nélkülözés, a félelem, a kiszolgáltatottság. Ízelítőt kapott belőle Egyiptomban, és ezek kiteljesedését pedig megtapasztalta a kereszten! Amikor egyedül érzed magad a küzdelmeidben, lépj imában Isten elé! Hívd Szentlelkét és kérd, hogy vigyen téged lélekben Egyiptomba, a menekülő József családjához útítársként! Miután végig kísérted őket a sötét éjszakában, a menekülésben, a testi kimerülésben, a megélhetésért, a lakóhely felől érzett aggodalomban, akkor utána beszélj erről Jézussal! Nézz fel Rá, a hit szerzőjére és beteljesítőjére! Aki az előtte levő gyalázzal nem törődve vállalta a szenvedést: a teljes magányt, a mérhetetlen fájdalmat, az Atyától való elszakíttóságot, a halál elnyelő hatalmát. Azért, hogy te már ne legyél soha egyedül, te már ne élj az Atyától való elszakíttóságban, hogy a te életed, már ne a fájdalom határozza meg, hanem annak az öröme, hogy Hozzá tartozol! Aki megszabadít a sötétség, a bűnnek minden kötelékéből!

Isten megtapasztalható valóság volt Jézus életében ebben a sötét, menekült léttel járó időszakban is! Adta magát, jeleit és gondviselését! És adott mellé embereket, akik vele voltak ebben a kített helyzetben! Melléd kiket adott? Adott egy szűkebb családot és Fia által adott neked egy lelki családot! Éld meg ennek az ajándékát: ahogyan imában Jézussal végig járod a menekülés útját, másrészt testvéreddel oszd meg, hogy miben vagy. Hívd fel – vagy menj el vele egy órára sétálni -, és mondd el neki, hogy mi most a nehéz, hol várod, hogy megjelenjen az Isten kegyelme az életedben! Krisztus testének megtartó ereje van! Miközben a félelem természete szerint befelé fordít minket, úgy ez a történet kifelé fordít: Isten felé és azok felé, akiken keresztül Ő szeretne szolgálni felénk.

Ebben az időszakban, nem arról van tehát szó, hogy nem félhetsz, hogy nem boríthat be téged a sötétség! Félhatsz, ahogy József is félt! Aggódhatsz, ahogy József is aggódhatott! De ezeken túl, ő képes volt meghallani Isten szavát, és szó nélkül engedelmessé válni neki. A sötétségben, amikor a lehajló kegyelem meglátogatta, nem ragadt bele – hadd fogalmazzak így – saját magába! Kedves Testvérek, annyira fenyeget ez minket! Kényelemszerető, önközpontú kultúránk és a bűn gravitációjában élő

szívünk önmaga bálványává válik! Nemcsak akkor tudunk magunk körül forogni, amikor minden jól megy, hanem akkor is, amikor nehéz helyzetbe kerülünk. Csak vizsgáljuk magunkat, analizáljuk helyzetünket és elfelejtjük, hogy milyen Istenünk van! Nem irányíthatjuk, nem mondhatjuk meg Neki, hogy mikor hogyan szabadítson meg, ezért inkább magunk vesszük a kezünkbe az irányítást. Azzal, hogy jól felmérjük magunkat és helyzetünket, és terveket szövögetünk saját magunk megmentésére önmagában még nem lenne baj! A baj a szívünkben van! Hogy mindeközben elhisszük, hogy a sötétségben – mivel nem látjuk, azt hisszük, hogy – nem munkálkodik Isten, így magunkra vagyunk hagyva! Rejtsük most el szívünkben és elménkben: nincs akkora sötét, amin keresztül ne tudna és ne akarna átragyogni kegyelmével az Atya! Azért mutatta meg Fia nehézségeiben is kegyelmét, hogy az nekünk bátorítás, erőforrássá legyen! Hogy ráálljunk, akkor, amikor kétségbeesünk, amikor félelem vagy bizonytalanság vesz körül minket! Ahogy Kálvin mondta, mégha Isten ereje sötét lepellel van is takarva, szikráit fel fogja villantani benne számunkra!

Látásmódunk formálását szolgálja a nehéz időkben, ha kérjük a Szentlelket arra, hogy nyissa meg a szemünket a nagy történetre. Az egyiptomi menekülés valós történéseivel párhuzamosan, zajlott egy mennyei üdvterv kivitelezése is. Engedjük, hogy Isten Szentlelke által kiléptessen időnként minket a saját történetünkből és egy nagyobb perspektívát adjon nekünk azzal, hogy látjuk az Ő nagy történetét, az Ő tervét! Az ígéreteket beteljesítő Isten nem változott: Ő azért küldte az Ő Fiát, hogy megkeresse és megtartsa az elveszetteket. Nyíljon meg a szívünk ennek a nagy történetnek a befogadására! Ahogy Fia megmenekítésében embereket használt fel Isten, ugyanúgy ma is embereket használ fel életmentő munkájában. Téged és engem hív arra, hogy miután megerősödtünk szeretetében, sötétségben is mellénk álló, lehajló kegyelmében, úgy éljünk, hogy eszközei lehessünk a környezetünkben! Legyünk az Ő kezeivé ott, ahol akár családon belül, akár családon kívül segítségre van szükség. Legyünk lábai ott, ahol nem, vagy csak nagyon nehezen tudnak kilépni, akár lelki, akár fizikai értelemben az életterükből az emberek! Amikor úgy ébredünk, hogy „Uram, most ki mellett szeretnél ma látni?” vagy „hadd lássam meg, hogy ki felé kell szereteted elvinnem?”, akkor az segít bennünket abban, hogy ne magunk körül forogjunk. Ébren tartja lelkünket, hogy ne higgyük el az ördögnek, azt, hogy mi vagyunk a világ közepe, hogy minden rólunk kell, hogy szóljon. Nem mi vagyunk a világ közepe, hanem Jézus Krisztus! Általa és Reá nézve teremtett minden! Ő világ közepe! Csak Benne és Általa kerülhet életünk és szívünk a helyére! Mi nem tudjuk magunkat sem jól szeretni: vagy nem szeretjük magunkat, vagy túl szeretjük magunkat. Egyedül az Ő szeretetében láthatjuk magunkat helyesen magunkat és válhatunk azzá, akivé Ő megálmodott! Ő pedig nem áll meg itt, hanem bevon minket a nagy tervbe!

Megjelent az Isten üdvözítő kegyelme! Örömhír ez minden időben!

Ragadja meg szívünket az a nagy szeretet, mellyel Isten üdvösségünket és a világ helyreállítását munkálja a legsötétebb időkben is. Akkor is, ha nem értjük és nem látjuk a sötétség leple által letakart kegyelem erőmegnyilvánulásait!

Higgyük el, hogy nem vagyunk egyedül küzdelmeinkben! Hívjuk és várjuk újra és újra Szentlelkét, hogy a sötétségben jelentse ki számunkra erről azt az igazságot, amit maga Jézus is megélt! És nyissuk meg Testvéreink előtt azt a helyzetet, állapotot, amiben vagyunk! Isten használni akar eszközként bennünket egymás életében!

Legyen erőforrássá számunkra ez a három irány: Isten jelen van akár saját szavával, Lelkének jelenlétével, akár embereken, családtagunkon, Testvéreinken keresztül munkálkodva és Ő az, Aki formálni akarja látásmódunkat, azt akarja, hogy az Ő nagy tervére nézve éljük életünket. Engedjük, hogy megerősítse ma szívünket az Úr által, hogy tekintetünket magára emeli: Ő a sötétségben is kegyelmesen jelenlevő, terveit szövögető Úr, aki elhossa a szabadítást, aki megvigasztal és Ő az, aki ezt, az Ő Szentje, Jézus Krisztus által viszi véghez.

Legyen így! Ámen!

Győriné Vincze Krisztina